

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 098100 17 GŽ
Brčko, 19.07.2017. godine

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u vijeću sastavljenom od sudija Kovačević Maide, kao predsjednika vijeća, Lucić Josipe i Klaić Ilje, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja P.K. iz V., koga zastupa punomoćnik N.K., advokat iz T., protiv tuženog B.d.BiH, koga zastupa zakonski zastupnik Pravobraniteljstvo B.d.BiH, radi naknade štete, v.sp. 71.283,69 KM, odlučujući o žalbi tužitelja izjavljenoj protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 098100 16 P od 08.12.2016. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 19.07.2017. godine, donio je slijedeće

R J E Š E N J E

Žalba tužitelja P.K. iz V. se UVAŽAVA i presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 098100 16 P od 08.12.2016. godine UKIDA i predmet vraća istom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 098100 16 P od 08.12.2016. godine (u daljem tekstu prvostepena presuda) odlučeno je kako slijedi:

„I. ODBIJA SE, u cijelosti, kao neosnovan, tužbeni zahtjev tužitelja P.K., sina M., koji glasi:

„Obavezuje se tuženi B.d.BiH da tužitelju P.K., na ime naknade pravične nematerijalne i materijalne štete, izvrši isplatu ukupnog iznosa od 71.283,69 KM, a koji se sastoji od sljedećih iznosa i to: na ime boravka u pritvoru za period od 13 mjeseci i 7 dana, iznos od 40.000,00 KM, zbog povrede časti i ugleda iznos od 17.000,00 KM, na ime izgubljene zarade za navedeni period iznos od 11.360,79 KM, na ime neizmirenih obaveza prema Zavodu za mirovinsko osiguranje iznos od 2.922,90 KM, sve sa zakonskom

zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe pa do isplate, kao i da mu naknadi troškove parničnog postupka, a sve u roku od 30 dana od dana donošenja presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.“

II. OBAVEZUJE SE tužitelj P.K., sin M., da tuženom B.d.BiH nadoknadi troškove parničnog postupka, u iznosu od 1.700,00 KM, sve u roku od 30 dana, po pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja“.

Protiv prvostepene presude, tužitelj P.K. iz V. (u daljem tekstu tužitelj) je blagovremeno izjavio žalbu zbog pogrešne primjene materijalnog prava, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog odluke o troškovima postupka, s prijedlogom ovom sudu da njegovu žalbu uvaži, prvostepenu presudu preinači i u cijelosti usvoji tužbeni zahtjev, te mu dosudi troškove prvostepenog i žalbenog postupka.

Tuženi B.d.BiH (u daljem tekstu tuženi) je odgovorio na žalbu, a u odgovoru potvrđujući pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja i zakonitost prvostepene presude, pobija žalbene razloge i navode i predlaže da ovaj sud odbije žalbu tužitelja i potvrdi prvostepnu presudu.

Nakon što je prvostepenu presudu ispitao u smislu odredbe člana 330. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 8/09, 52/10 i 27/14, u daljem tekstu Zakon o parničnom postupku), ovaj sud je ocijenio da je žalba tužitelja osnovana i odlučio je kao u izreci ove presude iz razloga koji slijede:

Predmet raspravljanja i odlučivanja u ovoj parnici zahtjev je tužitelja da mu tuženi naknadi štetu u ukupnom iznosu od 71.283,69 KM (da mu zbog „boravka u pritvoru za period od 13 mjeseci i 7 dana plati iznos od 40.000,00“ KM i „zbog povrede časti i ugleda plati iznos od 17.000,00 KM“, zatim da mu „na ime izgubljene zarade...za navedeni period....zbog gubitka radnog odnosa“ plati iznos od 11.360,79 KM i „na ime neizmirenih obaveza prema Zavodu za mirovinsko osiguranje“ u istom periodu plati iznos od 2.922,90 KM), uz zahtjev za dosudu zakonske zatezne kamate i troškova parničnog postupka.

Za osnov svoje tužbe, tužitelj je naveo da je protiv njega vođen krivični postupak zbog krivičnog djela „Ratni zločin protiv civilnog stanovništva“ i da je tokom trajanja krivičnog postupka bio u pritvoru ukupno trinaest (13) mjeseci i sedam (7) dana, a da je prvo presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 096-O-K-07-

000105 od 28.09.2007. godine, a potom i presudom Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 97 o K 000027 o8 Kžk od 09.02.2016. godine oslobođen od optužbe za navedeno krivično djelo.

Protivljenje osnovanosti tužbenog zahtjeva, tuženi je iskazao tvrdnjom obzirom „da je postojala osnovana sumnja tj. viši stepen sumnje koji ukazuje da je tužitelj počinio navedeno krivično djelo“ da je bilo „potpuno...logično i opravdano određivanje pritvora“, ali i kao mjera obezbjeđenja prisustva tužitelja, pa kako je „tužitelju pritvor određen na osnovu postojanja razloga“ određenih u Zakonu o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 10/03, 48/04, 6/05, 14/07, 19/07, 21/07, 2/08, 17/09, 9/13, 33/13 i 27/14, u daljem tekstu Zakon o krivičnom postupku), smatra da nema protupravnosti kao jedne od pretpostavki njegove odgovornosti za štetu, a da tužitelj nije dokazao „da je određivanje pritvora bilo nezakonito određeno“. Osim osnovanosti tužbenog zahtjeva i svih vidova štete, tuženi je osporio i visinu tužbenog zahtjeva (svih vidova štete).

Odlučujući o tužbenom zahtjevu, polazeći od činjeničnih tvrdnji na kojima tužitelj temelji svoj zahtjev i činjeničnih tvrdnji sa kojima je tuženi osporio tužbeni zahtjev i pozivajući se na rezultate rasprave (dokaze koji su trebali potvrditi ili pobiti njihove zahtjeve i navode):

da je rješenjem Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 096-o-Kpp-06-000245 od 26.12.2006. godine, tužitelju određen pritvor u trajanju od mjesec dana zbog postojanja osnovane sumnje da je počinio krivično djelo „Ratni zločin protiv civilnog stanovništva“ iz odredbe člana 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona SFRJ,

da je tužitelju pritvor „određen jer...postoje okolnosti koje ukazuju na ozbiljnu opasnost od bjekstva, pošto....pored državljanstva BiH, posjeduje sve dokumente i državljanstvo RH“,

da je tužitelj bio u pritvoru od 24.12.2006. godine do 28.09.2007. godine kada je, nakon što je prvostepenom presudom oslobođen od optužbe da je počinio gore pomenuto krivično djelo, doneseno rješenje broj 096-o-K-07-000105, kojim mu je ukinut pritvor,

da je Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine rješenjem broj 097-o-Kž-07-000116 od 28.03.2007. godine uvažio žalbu Tužilaštva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine izjavljenu protiv prvostepene krivične presude, ukinuo prvostepenu presudu i zakazao pretres,

da tužitelj nije primio poziv za pretres zakazan za 12.05.2008. godine, jer se nije nalazio na adresi u M.P., pa je Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine prvo izdao naredbu za njegovo prinudno dovođenje na slijedeći pretres, a nakon toga pošto nije zatečen na poznatoj adresi odredio mu je pritvor u trajanju od trideset (30) dana, te pošto je utvrđeno da se ne nalazi u Bosni i Hercegovini izdao je 13.06.2008. godine naredbu za izdavanje međunarodne potjernice,

da je na osnovu raspisane međunarodne potjernice, tužitelj lišen slobode na graničnom prelazu u RS i zadržan je u ekstradicionom pritvoru od 07.10.2015. godine do 25.11.2015. godine kada je predat nadležnim organima Bosne i Hercegovine i nakon toga mu je određen pritvor koji je trajao od 25.11.2015. godine do 09.02.2016. godine kada je Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine donio presudu broj 97 o K 000027 08 Kžk kojom je tužitelj oslobođen od optužbe da je počinio navedeno krivično djelo i rješenje kojim je tužitelju ukinut pritvor,

obzirom da je tužitelj nakon 28.09.2007. godine, kada je prvostepeni sud donio prvostepenu presudu kojom je tužitelj oslobođen od optužbe da je počinio krivično djelo „Ratni zločin protiv civilnog stanovništva“ i rješenje kojim mu je ukinut pritvor, „napustio područje D. i adresu na kojoj je boravio do tada (M.P.) i otišao u RH, na nepoznatu adresu, a da se nije javio ni Policiji ni Tužilaštvu, a ni Osnovnom sudu“, prvostepeni sud je zaključio da je „postupao nedopušteno“ i da je stoga Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kako bi obezbijedio njegovo prisustvo suđenju, „morao izdati naredbu....za izdavanje međunarodne potjernice“,

pa obzirom da je tužitelj „nedopuštenim postupcima prouzrokovao izdavanje međunarodne potjernice i njegovo pritvaranje“ kako u ekstradicionom postupku, tako i u BiH, prvostepeni sud je zaključio da „nema pravo na naknadu štete zbog nastupanja negativnih pretpostavki za ostvarivanje prava na naknadu štete, usljed čega mu se naknada štete i ne može dosuditi“, te je prvostepeni sud, bez upuštanja u osnovanost pritvaranja tužitelja u periodu od 24.12.2006. godine do 28.09.2007. godine i pojedinih vidova štete, sudio kao u izreci prvostepene presude, nije prihvatio tužbeni zahtjev,

dok je prvostepeni sud odluku o troškovima parničnog postupka donio primjenom odredbe člana 119. i odredbe člana 129. Zakona o parničnom postupku.

Ovo su u bitnom razlozi prvostepenog suda zbog kojih je odlučio kao u izreci svoje presude (prvostepeni sud je, osim tih razloga, zbog kojih nije

prihvatio tužbeni zahtjev, u obrazloženju naveo koji su to razlozi za dosudu štete za duševne bolove zbog neosnovanog lišenja slobode propisane odredbama preuzetog Zakona o obligacionim odnosima i odredbama Zakona o krivičnom postupku).

Tužitelj u žalbi izjavljenoj protiv prvostepene presude, kroz oba žalbena razloga u bitnom tvrdi da je temeljem provedenih dokaza prvostepeni sud pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje (da on, tužitelj, svojim postupcima nije prouzrokovao svoje pritvaranje, posebno u periodu od 24.12.2006. godine do 28.09.2007. godine) i doveo ga u vezu sa odredbama članova 414. i 418. Zakona o krivičnom postupku i uzeo u obzir provedena vještačenja, da bi u tom slučaju zaključio da mu pripada pravo na naknadu svih vidova štete u traženim iznosima.

Tačnost takve tvrdnje tužitelja iznesene u žalbi protiv prvostepene presude, da je prvostepeni sud na temelju provedenih dokaza izveo pogrešne činjenične zaključke o osnovanosti tužbenog zahtjeva, za sada se ne može ispitati obzirom da se prvostepeni sud nije bavio razlozima za pritvaranje tužitelja u periodu od 24.12.2006. godine do 28.09.2007. godine i da sa tog aspekta nije razmatrao osnovanost tužbenog zahtjeva za naknadu štete uzrokovane neosnovanim lišenjem slobode (neopravdanim pritvorom), već se bavio samo razlozima koji su uvjetovali izdavanje međunarodne potjernice i pritvaranje tužitelja prvo u ekstradicionom postupku, a potom u BiH.

Naime, zadatak je prvostepenog suda da u obrazloženju svoje presude izloži sve subjektivne i objektivne elemente spora, a to podrazumijeva ne samo da izloži zahtjeve stranaka, činjenice na kojima se njihovi zahtjevi temelje i dokaze, već i da objasni razloge zbog kojih je odlučio kao u izreci. U protivnom, presuda u kojoj nedostaju jasni i potpuni razlozi o svim relevantnim činjenicama za presuđenje o tužbenom zahtjevu ima takve nedostatke zbog kojih ovaj sud ne može ispitati pravilnost i zakonitost izreke, odnosno presuda sa takvim nedostacima ne pruža podlogu ovom sudu za kontrolu rada prvostepenog suda u povodu uloženog pravnog lijeka, već otvara mogućnost da ovaj sud posumnja u istinitost činjenica na kojima se temelji prvostepena presuda, što upućuje na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje.

Prema tome, kako se prvostepeni sud nije bavio svim odlučnim činjenicama za presuđenje o tužbenom zahtjevu, prije svega o osnovanosti tužbenog zahtjeva za naknadu nematerijalne štete za duševne bolove zbog neosnovanog lišenja slobode u periodu od 24.12.2006. godine do 28.09.2007. godine (pri čemu se naknada štete zbog neosnovanog lišenja

slobode dosuđuje u jedinstvenom iznosu, jer je riječ o jedinstvenoj nematerijalnoj šteti) i osnovanosti tužbenog zahtjeva za naknadu materijalne štete (zarada koju je tužitelj navodno izgubio u vrijeme dok je bio u pritvoru, posebno u periodu od 24.12.2006. godine do 28.09.2007. godine), dakle, postoji pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, a kako se odnosi na odlučne činjenice razlog je za ukidanje prvostepene presude.

A, kada u obrazloženju prvostepene presude nedostaju relevantne činjenice i razlozi za presuđenje o tužbenom zahtjevu, postoji nezakonito postupanje prvostepenog suda zbog kojeg je onemogućeno ovom sudu da ispita pravilnost i zakonitost odluke sadržane u izreci prvostepene presude.

Takvo, nezakonito postupanje prvostepenog suda u konačnom se tiče prava i omogućavanja strankama raspravljati pred sudom o činjenicama koje su od značaja za pravilnu primjenu materijalnog prava i donošenje zakonite odluke. Zbog svoje prirode i prava stranaka na djelotvoran redovan pravni lijek, ukazane propuste nije mogao otvaranjem rasprave otkloniti ovaj sud, niti je uslijed izostanka relevantnih razloga u obrazloženju prvostepene presude odlučnih za presuđenje o tužbenom zahtjevu, mogao ispitati da li je u prvostepenoj presudi pravilno primijenjeno materijalno pravo. Kako je tužitelj u žalbi ukazao na navedene propuste prvostepenog suda, odnosno nedostatke prvostepene presude, valjalo je žalbu tužitelja uvažiti i primjenom odredbe člana 336. stav 1. tačka 2. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine prvostepenu presudu ukinuti i predmet vratiti prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

U ponovnom postupku, ukoliko utvrdi postojanje činjenica koje opravdavaju pravo tužitelja za naknadu štete zbog neosnovanog lišenja slobode, prvostepeni sud treba imati na umu da to pravo proizilazi iz Ustava Bosne i Hercegovine, Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda i Protokola 7. uz ovu Konvenciju koji garantiraju svakoj žrtvi lišenja slobode pravo na odštetu, a obeštećenje se vrši u skladu sa zakonom ili praksom svake države. To znači da se u konkretnom slučaju obeštećenje vrši u skladu sa odredbama Zakona o krivičnom postupku, kojim je propisano pravo na naknadu štete osobi koja je bila u pritvoru, a pravosnažnom presudom je oslobođena od optužbe (član 418. stav 1. tačka a) i odredbama Zakona o obligacionim odnosima o naknadi nematerijalne štete (član 200.) kao i važećom praksom u Bosni i Hercegovini, naravno pod uvjetom da nije skrivila svoje pritvaranje.

Što se tiče visine, valja imati na umu da je na sastanku Vrhovnih sudova entiteta Bosne i Hercegovine i Apelacionog suda Brčko distrikta

Bosne i Hercegovine održanom 27.09.2013. godine, zauzet stav da se kod ocjene visine naknade uzrokovane nematerijalne štete zbog neopravdane osude ili neosnovanog lišenja slobode (pritvaranja), u pravilu, kao osnovni parametar uzima vrijeme provedeno na izdržavanju zatvorske kazne, odnosno vrijeme provedeno u pritvoru i to na način da se okvirno za jedan dan dosuđuje 100,00 KM (zamjenska novčana kazna za jedan dan zatvora). Također, na istom sastanku je usuglašeno i da na visinu naknade štete (odnosno na to da li će ista biti odmjerena ispod ili iznad iznosa od 100,00 KM i koliko ispod/iznad) utiču i sve druge okolnosti slučaja, kao što su krivično djelo koje je oštećenom stavljeno na teret, dužina trajanja pritvora, ranija osuđivanost (ili neosuđivanost), životna dob, društveni status oštećenog u zajednici prije i poslije izdržavanja kazne zatvora, odnosno boravka u pritvoru, uslovi izdržavanja lišenja slobode, uticaj lišenja slobode na zdravstveno stanje, okolnosti vezane za obitelj, te druge okolnosti.

To znači da je, prilikom odlučivanja o visini naknade nematerijalne štete koja tužitelju pripada s naslova neosnovanog lišenja slobode, prvostepeni sud dužan da detaljno cijeni sve te okolnosti koje su od uticaja na povećanje, odnosno smanjenje visine iznosa naknade štete, naročito imajući u vidu da pravična naknada ne predstavlja reparaciju već moralnu satisfakciju radi uspostavljanja psihičke i emocionalne ravnoteže koja je postojala prije štete, kao i da njeno dosuđivanje ne smije biti protivno značenju povrijeđenih dobara i cilju kome ta naknada služi, a pogodovalo bi težnjama koje nisu spojive sa njenom prirodom i društvenom svrhom (član 200. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima) i da se dosuđuje u jedinstvenom iznosu.

Također, kako tužitelj traži i izgublenu zaradu za vrijeme provedeno u pritvoru, ovaj sud nalazi za potrebno napomenuti da se ovaj vid štete utvrđuje primjenom odredbe člana 189. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima, prema iznosu koji bi po redovnom toku stvari ostvario da je radio u vremenu lišenja slobode.

Dakle, prvostepeni sud će u ponovnom postupku, imajući u vidu primjedbe i upute iznesene u ovom rješenju, otkloniti sve ukazane propuste i nedostatke u suđenju, nakon čega će o tužbenom zahtjevu donijeti novu i na zakonu utemeljenu odluku u kojoj će objasniti zašto je donio odluku kao u izreci i to potkrijepiti pravilnim i dovoljnim činjeničnim i materijalnopравnim razlozima i tako pružiti nužnu podlogu za kontrolu pravilnosti i zakonitosti prvostepene presude u povodu uloženog pravnog lijeka, te sukladno odredbi člana 130. stav 2. Zakona o parničnom postupku

Brčko distrikta Bosne i Hercegovine odlučiti o svim troškovima parničnog postupka.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Maida Kovačević